

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

§. 1. Vitijs homines non naturâ, sed moribus in bestias transmutari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

multo post prefatus ille tyrannus musicam artem à quodam sibi præcantari fecit, à quo audiuit, quòd citò de suo regali transiturus imperio esset: omnesq; charissimi eius in hanc vocem proruperunt. Tunc ille, cum esset in medio foro illico *VVLPECVLÆ* miserabiliter arrepta *FORMA* profectus est in presentia suorum, quò eum impetus animi duxit: & ex illo die illaq; hora velut à diabolo raptus nusquam comparuit. Quidam morituri, in honorem S. Francisci, S. Dominici, S. Benedicti aut alterius sancti habitum induunt, vt in illo sepulti eorum Diuorum patrociniū consequantur, quorum habitum profiteri voluerunt: hic Britannicus rex vulpis pellem induit, vt constaret, qua mente, qua arte fuisset. Mente enim erat similis illi regi, de quo Christus dixit: *Ite, dicite vulpi illi: Ecce eicio demonia, & sanitates perficio hodie & cras, & tertia die consummor: corpus illius in vulpem mutari videbatur, vt palam fieret, qua arte, quod præmium meruisset. Erat scilicet de numero illorum, de quibus dicitur: Introibunt in inferiora terra, hoc est in infernum, tradentur in manus gladij, partes vulpium erunt, seu Acheronticarum bestiarum, à quibus vulpinari didicerunt. Hoc autem exemplum etsi non profuit illi, qui passus est, prodesse tamen potest ijs, qui viderunt, vel audierunt. Itaque cum D. Augustino concludo: Qui hucusq; in istis diabolicis rebus captiuandum diabolo tradidit se, toto corde penitentiam agat, & illa sacrilegia supradicta cum omni horrore fugiat, & contemnat, vt illi Deus indulgentiam dignetur dare, & ad æternam beatitudinem ob gloriam nominis sui faciat peruenire.*

Luc. 13. 32.

Psal. 62. 11.

S. Augustin. serm. 247.

CAPVT LXI.

Suismet homines vitiis in quales bestias transmutentur?

Vi mores hominum ingeniaque vult inspicere, neque naturam, neque naturæ Authorem, immò neque admodum Dei hominumque calumniatorem, tanquam monstrorum causam, sed se ipsum potiùs intelligit, aut eos, qui monstrositate aliqua afficiuntur, trutina dignos esse. Siquidem illi sunt potissimum monstrorum causa, in quorum

T t t t

ca

ea pœnam vel Deus, vel natura à Deo gubernata, vel hostis humanæ gentis mittit, aut efficit. Quanquam ea indole sunt homines deprauati; vt non expectent manum de cælo punientem; præueniunt enim iram diuinam, & antè ex seipsis monstra efficiunt, quàm alijs monstris puniantur. Non enim solis veneficijs, sed omnibus quoque ceteris vitijs homines in bestias transformantur. Quod non eo intellectu capiendum est, quo Isidorus Basilidis filius, apud Clementem Alexandrinum, physicam quandam & portentosam hominis, pro vicij qualitate, in varia ferarum ac etiam plantarum genera transformationem inuexit. Verba Clementis sunt: *Basilidis sectatores vicia & animi perturbationes consueuerunt vocare $\pi\epsilon\sigma\sigma\alpha\sigma\tau\eta\mu\alpha$, id est, appendices; & ea esse quosdam in essentia spiritus appensos anima ratione prædita, per quandam conturbationem & confusionem principalem: & alias rursus spirituum adulterinas, & diuersigenris naturas is adnasci, utpote lupi, simia, leonis, ursi, quorum proprietates, qua visione in anima apprehenduntur, anima cupiditate animantibus dicunt assimilare. Quarum enim ferunt proprietates, earum opera factaq; imitantur. Et non solum cum rationis experitium animantium appetitionibus, & visionibus coniunctionem inueniunt & familiaritatem, sed etiam plantarum emulantur motu & pulchritudines, propterea quod plantarum quoq; adiunctus habeant proprietates: habere autem etiam habitus proprietates, utpote ad vitium adamantis. Hæc Basilidis sectatores docuerunt. Erroris est; & quia pertinacia accedit, hæresis, & stulta impietas, quam, præter dictum Clementem, omnia refellunt, quæ à recentioribus hæreticorum confutatoribus scripta sunt, in non dissimile sententiæ monstrum à Matthia Flaccio Illyrico fatuè excogitatum. Itaque quæ nos allaturi sumus, non de physica, sed morali & metaphorica transmutatione sunt accipienda, quæ non in natura, sed in similitudine morum consistit. Quo pacto & Prophetæ loquuntur, vt ille cum ait: *Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Non dixit, Nolite fieri equus & mulus, sed sicut equus & mulus. Sat ignominia est homini, satisque monstruosum, si comparetur iumentis insipientibus, & similis fiat illis. Si enim insipiens est, maximo hominis ornamentu**

Isidor. Basil.
lib. de anima
Clementis. Alex-
andr. lib. 4.
Strom. c. 9.

112. 11. 11. 11.

11. 11. 11. 11.

11. 11. 11. 11.

Psal. 31. 9.

Psal. 48. 13.

mento caret, quod est, sapere. Neque contumeliosius potest quisquam ab altero appellari, quam si pecus, si bestia, si canis, si asinus, si porcus, aut bellua appelletur.

Atqui omnino, quisquis peccat, vel in magnam, vel in parvam bestiam abit, pro peccati vel magnitudine, vel parvitate. *Quid est homo?* ait Epictetus, *Animal ratione praeeditum, ac mortale* (quod addit, quia & ipse cum Porphyrio, & antiquis Philosophis putavit, Angelos esse animalia quaedam, sed immortalia) *Cum dicimus ipsum compotem rationis, à quibus eum separamus rebus? A feris bestiis, scilicet. Num ab alijs quibusdam? Ab omnibus quoque & similibus. Vide ergo, ne quid tanquam bestia feceris. Quod si facias, hominem perdidisti; non prestans id, quod praestandum tibi erat. Quin etiam vide, ne quid feceris tanquam ovis: si non caueris, hac quoque ratione hominem perdidideris. Qua sunt igitur illa, qua facimus tanquam oves? Quando nimirum ventris gratia, aut penis, aut alijs temerè quid agimus, quando fordidè, quando oscitanter. Quo degeneravimus? In naturam ovium. Quid amisimus? rationis usum. Quando crudeliter, perniciose, incitatè, vehementer; quam in naturam desivimus? Ferarum. De cetero itaq; nonnulli ex nobis magna sunt bestia, quidam verò sumus parvae bestiola, & malefica, quas abominando & detestando dicere solemus, Deuoret me potius leo. His omnibus naturis id, quod de se promittit homo, aboletur. Quàm multum autem aboletur vna ex Seneca discere: Omnia suo bono constant, ait, Vitem fertilitas commendat, sapor vinum, velocitas seruum. Quare fortia dorso iumenta sint, quaris? quia eorum hic vnus est vsus, sarcinam ferre. In cane sagacitas prima est, si inuestigare debet feras; cursus, si consequi; audacia, si mordere & inuadere. Id in vno quoq; optimum est, cui nascitur, quo censetur. In homine optimum quid est. Ratio: hanc antecedit animalia, Deos sequitur. Ratio ergo perfecta proprium homini bonum est: cetera illi cum animalibus satisq; communia sunt. Valet? & leones. formosus est? & pavonos. Velox est? & equi. Non dico, in his omnibus vincitur. Non quero, quid in se maximum habeat, sed quid suum. Corpus habet? & arbores. Habet impetum & motum voluntarium? & bestia & vermes. Habet vocem? sed quanto clariorem canes, acutiorem aquila, grauiorem tauri,*

II:

Epictetus
apud Arrian;
lib. 2. c. 9.

Sehec, ep. 76,

Titt 2

tauri,